

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Viite Lausuntopyyntö STM110:00/2011

Tehy ry:n lausunto Kansallinen omaishoidon kehittämissohjelma. Työryhmän väliraportti.

Kansallisen omaishoidon kehittämissohjelman väliraportti on laaja ja yksityiskohtainen sisältäen tarkan nykytilan analyysin. Tehy ry:n näkemys on, että on erittäin tärkeää että omaishoitoa kehitetään ja omaishoitajien asemaa parannetaan.

Omaishoidon SWOT-analyysi on hyvä. Heikkoudet, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota, on se että omaishoidon tuen myöntäminen on määrärahasidonnaista ja se, että hoitopalkkioiden myöntämisen yhtenäiset kriteerit puuttuvat. Samoin omaishoitajien ylikuormittuminen ja se, että omaishoitoon turvaudutaan, vaikka muu hoitomuoto olisi parempi. Uhkana voi nähdä myös sen, että omaishoitajaksi veloitetaan, vaikka hoitajalla ei varsinaisesti olisi resursseja siihen.

Omaishoidon kehittämissohjelman tavoitteet ovat keskeisiä. Kehittämissohjelman tavoitteena tulisi olla myös omaishoitajien jaksaminen ja hyvinvointi heidän ollessa omaishoidon keskeiset toimijat ja voimavara. Kaikki kirjatut arvot ovat tärkeitä.

Omaishoidon määritelmässä ja muodoissa herättää kysymyksen seuraava kohta *Muu omaishoito* (s. 27):

Omaishoito voidaan toteuttaa myös ilman omaishoitajalle tehtyä sopimusta. Kyseessä on tavanomaista keskinäistä auttamista laajempi hoito ja huolenpito, joka saattaa tarvita tuekseen palveluja, kuntoutusta ja virkistystä. Tällaisessa tilanteessa on esimerkiksi iäkäs omaishoitaja, joka hoitaa puolisoaan runsaiden palvelujen tukemana.

Sulkeeko tämä pois iäkkään puolison mahdollisuuden olla sopimusomaishoitaja? Sopimusomaishoito ja muu omaishoito eivät ole tarpeeksi selkeästi erotettuja toisistaan ja tulkinnan varaan jää paljon. On oleellista, että sopimushoidon edellytykset sekä hoitopalkkion saantiperusteet ja palkkioluokat täsmennetään laissa.

Omaishoidon tavoitetila vuoteen 2020 mennessä on kannatettava. Ansiotyön ja omaishoidon yhteensovittaminen on varmasti suuri haaste varsinkin naisvaltaisilla aloilla. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattijärjestön näkökulmasta haasteeksi muodostuu

alan työllisyyskehitys ja matalapalkkaisten hoitoalan ammattilaisten eläkekattuma. Tavoitetaan tulisi lisätä miesten määrän lisääntyminen sopimusomaishoitajien määrässä. Tulevat tavoitteet ja uusiutuva lainsäädäntö ei voi lisätä omaishoidon velvoittavuutta.

Tehy ry kanta on, että rahoitusmallin tulee olla riittävän yksinkertainen ja sen tulee kohdella kaikkia tasavertaisesti tuloista ja asuinpaikasta riippumatta. Kuntamallin huoleksi muodostuu kuntien taloudellinen tilanne ja sen vaikutus päätöksentekoon sekä tasavertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden toteutumiseen. Kelan päätöksenteossa herättää huolta päätösten oikea-aikaisuus ja byrokraattisuus.

Helsingissä 18.6.2013

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja
Eva Siitonen
Sosiaalipoliittinen asiantuntija
Tehy ry
eva.siitonen@tehy.fi